

**ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Β' ΤΑΞΗΣ
ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 21 ΜΑΪΟΥ 2002
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο συγγραφέας του κειμένου αναφέρεται στον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει η αντικειμενικότητα στο χώρο της πληροφόρησης. Διαπιστώνει ότι η αμερόληπτη παρουσίαση των ειδήσεων επιδιώκεται, αλλά τις περισσότερες φορές δεν πραγματοποιείται. Ο τρόπος που παρουσιάζονται τα γεγονότα, τα κριτήρια περί αντικειμενικότητας και η μέθοδος της "πρόβλεψης" τους χρωματίζουν συχνά την είδηση - γεγονός αναπόφευκτο στο χώρο της πληροφόρησης - και περιορίζουν ή ακυρώνουν την όποια "αντικειμενικότητα". Είναι δεδομένη, λοιπόν, αν και όχι συνταγματικά κατοχυρωμένη, η τεράστια δύναμη των μέσων στη διαμόρφωση των κοινωνικοπολιτικών δρώμενων. Πάντως, σε καμία περίπτωση δεν αμφισβητείται το αγαθό της ελευθερίας του Τύπου, αλλά επιβάλλεται η κριτική στάση των δεκτών απέναντι στην πληροφόρηση.

(103 λέξεις)

B.1. Τίτλος χωρίς σχόλια: Το ζήτημα της αντικειμενικής πληροφόρησης.
Τίτλος με σχόλιο: Η αντικειμενικότητα (;) στην πληροφόρηση

B.2. Ο τόνος της φωνής του εκφωνητή ή του παρουσιαστή μπορεί να κάνει το ίδιο γεγονός να φαίνεται διαφορετικό. Για παράδειγμα η εξαγγελθείσα Πανελλαδική απεργία των εργαζομένων που θα πραγματοποιηθεί ημέρα Παρασκευή, μπορεί να παρουσιαστεί από έναν δημοσιογράφο με ειρωνική χροιά ως ευκαιρία παράτασης της αργίας του Σαββατοκύριακου, ενώ από έναν άλλο δημοσιογράφο με ενθουσιώδη χροιά ως δυναμική αντίδραση των εργαζομένων. Ένα άλλο παράδειγμα είναι περίπτωση πρόσποτων ζώων, την οποία ένας δημοσιογράφος μπορεί να την προβάλλει με ειρωνεία ως αιτία μόλυνσης ή μετάδοσης ασθενειών, ενώ από έναν άλλο δημοσιογράφο ενδεχομένως να προβληθεί με οργισμένο τόνο ως έλλειψη φιλοζωικών αισθημάτων των Ελλήνων.

B.3.

Λέξεις	Συνώνυμα	Αντίθετα
εμφανίζονται	παρουσιάζονται, προβάλλονται	εξαφανίζονται, υποκρύπτονται
συνοπτικά	σύντομα, συγκεφαλαιωτικά	διεξοδικά, αναλυτικά
διαφορετικό	ξεχωριστό, ιδιαίτερο	όμοιο, συναφές

σημαντική	καίρια, ουσιαστική	ασήμαντη, αδιάφορη
αναμφισβήτητο	αδιάψευστο, βέβαιο	αμφισβητήσιμο, διαβλητό

B.4. Η σύνδεση των προτάσεων γίνεται με υποτακτικό τρόπο και πιο συγκεκριμένα: γιατί

Διαρθρωτική λέξη που επιβεβαιώνει τη σχέση αιτιολόγησης στη θεματική πρόταση της 5ης παραγράφου. Συγκεκριμένα, η αναγνώριση της δύναμης των μέσων στο δημόσιο βίο αιτιολογεί το χαρακτηρισμό τους ως τέταρτης εξουσίας.

ενώ

Διαρθρωτική λέξη που δηλώνει αντίθεση. Συγκεκριμένα, συνδέονται αντιθετικά η μετέωρη νομιμοποίηση της εξουσίας των μέσων από τη μία, με τη δημοκρατική νομιμοποίηση των τριών άλλων εξουσιών από την άλλη.

Γ. Αγαπητοί συμμαθητές,

Η κριτική ικανότητα αποτελεί αναγκαιότητα για τους νέους, ιδιαίτερα, της εποχής μας, επειδή κατακλύζονται από αντιφατικές μεταξύ τους πληροφορίες και από τυποποιημένα πολιτιστικά υποπροϊόντα της μαζικής κουλτούρας που είναι δυνατόν να τους οδηγήσουν πολλές φορές σε μια κατάσταση αφασίας.

Λέγοντας κριτική ικανότητα εννοούμε τον δημιουργικό στοχασμό, τη δημιουργική σκέψη που βοηθά τον άνθρωπο στην εκτίμηση και στην αξιολόγηση των πραγμάτων, των καταστάσεων και των συμβάντων, είναι η σκέψη που επιτρέπει στον άνθρωπο να αναπτύξει ενεργό συνείδηση απέναντι στα κοινά. Κατά αυτόν τον τρόπο είναι αναμφισβήτητη η αναγκαιότητα της κριτικής ικανότητας γιατί:

- συμβάλλει στη διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων των νέων.
- Βοηθά τους νέους να αναπτύξουν γόνιμη αμφισβήτηση.
- Ωθεί τους νέους να διεισδύουν στο βάθος των πραγμάτων και να μην αρκούνται στα επιφανόμενα.
- Επιτρέπει στους νέους να ελέγχουν την εξουσία και τις αυθαιρεσίες των πολιτικών ανδρών.
- Βοηθά τους νέους να διαμορφώνουν ολοκληρωμένη προσωπικότητα.
- Συμβάλλει στην υπεύθυνη κοινωνική και πολιτική παρουσία των νέων.
- Η γόνιμη αμφισβήτηση εγγυάται τη δημοκρατία και τη στηρίζει.
- Αποτρέπει την χειραγώγηση, την εξαπάτηση και την ετεροκατεύθυνση των νέων.
- Βοηθά στη διάκριση γεγονότος - σχολίου, υποκειμενικής γνώμης και πραγματικότητας.
- Τους ωθεί στη διάκριση του ουσιώδους από το επουσιώδες.
- Συμβάλλει στην ιεράρχηση των πληροφοριών.
- Συμβάλλει στη διάκριση της προπαγάνδας από την πειθώ στον πολιτικό λόγο.

Η πασιφανής αναγκαιότητα της ύπαρξης της κριτικής ικανότητας καθορίζει και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί αυτή να καλλιεργηθεί.

Ως τέτοιοι θεωρούνται:

- Η ανάπτυξη κλίματος διαλόγου και συνεργασίας στο οικογενειακό περιβάλλον.
- Ο περιορισμός του αυταρχισμού και της αδιαλλαξίας στο σχολείο.
- Η συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Η ανάπτυξη της αυτενέργειας των μαθητών.
- Ο γονιμότερος τρόπος εξέτασης των μαθητών.
- Η δημιουργία πολιτιστικών κέντρων νεότητας στα οποία αναπτύσσεται ο κοινωνικός και πολιτικός προβληματισμός.
- Η τόνωση του ενημερωτικού και πληροφοριακού ρόλου των Μ.Μ.Ε..
- Η ουσιαστική ενασχόληση των νέων με τα κοινά που έχει ως βασικό στόχο την πολιτικοποίηση τους και τη δημιουργία της αντίληψης ότι αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα μιας πολιτικά οργανωμένης κοινωνίας, η οποία, για να επιτύχει την ευρυθμία της, έχει ανάγκη τους κριτικά σκεπτόμενους νέους.
- Η πνευματική ηγεσία με τη γόνιμη και ουσιαστική κριτική παρουσία της μπορεί να αποτελέσει πρότυπο μίμησης για την αντίστοιχη συμπεριφορά των νέων.

Με βαθύτατη εκτίμηση, εύχομαι την επιτυχία της συνάντησης μας και επανάληψη αυτής κάθε φορά που προκύπτουν σημαντικά ζητήματα που αφορούν τους νέους.